
Samlad riskbild inklusive intern kontrollplan 2024

Förskolenämnden

Innehållsförteckning

1	Beskrivning av gemensamma begrepp	3
2	Inledning	4
3	Sammanfattning av planen	5
4	Samlad riskbild med åtgärder	6
4.1	Riskområde: Måluppfyllelse så att budget och verksamhetsplan följs	6
4.1.1	Risk: Överkapacitet avseende förskoleplatser	6
4.1.2	Risk: Kompetensförsörjning	7
4.1.3	Risk: Hållbar arbetsmiljö för rektorer	7
4.1.4	Risk: Hållbar arbetsmiljö för medarbetare	8
4.1.5	Risk: Förändrat ekonomiskt läge (omvärldspåverkan)	9
4.2	Riskområde: Upprätthållande av lagkrav	10
4.2.1	Risk: Systematiskt brandskyddsarbete	10
4.2.2	Risk: Nytt arbetstidsavtal	11
4.2.3	Risk: Förekomst av personuppgifter i sociala medier	12
4.2.4	Risk: Bristande rutiner vid barns övergångar	12
4.3	Riskområde: Oegentligheter - eliminera eller upptäcka allvarliga fel och brister	13
4.3.1	Risk: Otillåten påverkan	13
5	Samlad riskbild - Intern kontrollplan	14
5.1	Riskområde: Upprätthållande av lagkrav	14
5.1.1	Risk: Bristande rutiner vid barns övergångar	14

1 Beskrivning av gemensamma begrepp

Riskområden

"Tillsammans med identifieringen av verksamhetens mål/uppdrag/skyldigheter utgör riskområdena ramen för riskhanteringen."

Hantera/Acceptera risk

Kontrollaktiviteter kan enbart skapas till identifierade risker med vald status: HANTERA.

Risker med vald status: ACCEPTERA kan även väljas Till Samlad riskbild

Till Samlad riskbild

"Det är varken lämpligt eller önskvärt att lyfta samtliga identifierade risker inom respektive riskområden till nämnd/bolagsstyrelse. En värdering och prioritering behöver göras och ställas samman till en samlad riskbild. Syftet med den samlade riskbilden är att ge en bild över verksamhetens mest väsentliga risker utifrån ett nämnd/bolagsstyrelseperspektiv.

Bedömningen av vad som är mest väsentligt måste alltid göras med utgångspunkt i uppdrag, skyldigheter och mål för verksamheten."

Intern kontrollplan

"Underlaget till den interna kontrollplanen bygger på den samlade riskbilden. Ett antal riskområden/processer (nämnd/styrelse väljer själv omfattning) som lyfts i den samlade riskbilden väljs ut för granskning/kontroll för att verifiera att redan införda åtgärder har fått avsedd effekt.

Syftet är att ta reda på om den interna kontrollen i verksamheten fungerar på ett tillfredsställande sätt men även att kunna ifrågasätta befintliga åtgärder och vid behov komma med förbättringsförslag (nya åtgärder)."

2 Inledning

Riskhantering ska vara en integrerad del i nämndens styrning och vara en del i beslutsfattandet vid prioritering och val av olika handlingsalternativ för att uppnå verksamhetens mål eller säkerställa verksamhetens förmåga att utföra sitt uppdrag.

Nämnd ska säkerställa att riskhantering sker kontinuerligt inom väsentliga verksamhetsområden, processer och projekt samt alltid vid större förändringar i verksamheten. I samband med framtagandet av budget ska riskhanteringen för olika riskområden sammanställas i en samlad riskbild för nämndens verksamhetsområde.

Den samlade riskbilden ska beskriva åtgärder som redan har införts för att minska risker och nya åtgärder som behöver vidtas.

Utifrån den samlade riskbilden ska en intern kontrollplan upprättas. Den ska innehålla de områden/processer som särskilt ska granskas under kommande verksamhetsår för att verifiera att redan införda åtgärder har fått avsedd effekt.

Nämndens beslut om samlad riskbild och de åtgärder som ska minimera risken följs upp löpande under året i samband med ordinarie uppföljning av mål och uppdrag. Resultatet av genomförda åtgärder redovisas i samband med årsbokslut nästkommande år.

Granskningen som genomförs utifrån beslutad intern kontroll redovisas för nämnd i oktober månad nästkommande år.

3 Sammanfattning av planen

De risker som identifieras är flertalet risker som lyfts tidigare år men där förvaltningen fortsatt har utmaningar med att säkerställa att åtgärderna ger resultat. Riskerna avser sammanfattningsvis ekonomiska och personella förutsättningar men även efterlevnad av lagkrav så som hantering av personuppgifter och nya avtalsregler.

4 Samlad riskbild med åtgärder

4.1 Riskområde: Måluppfyllelse så att budget och verksamhetsplan följs

4.1.1 Risk: Överkapacitet avseende förskoleplatser

Risknivå

 12. Hög

Hantera

Riskbeskrivning

Befolkningsförändringarna medverkar till att förvaltningen har en överkapacitet vad det gäller förskoleplatser.

Konsekvensbeskrivning

Överkapaciteten medför att lokalkostnaden per barn ökar vilket i sin tur bidrar till minskad tilldelning till kärnverksamheten vilket kan leda till sämre kvalitet i verksamheten.

Existerande kontrollaktiviteter

Följande delar finns redan på plats i förvaltningen vilka bidrar till att minska sannolikheten för att risken ska uppstå:

- Det finns en organisering i förvaltningen för fastighetsstrategiska frågor.
- Det finns en tydlig process för framtagandet av lokalbehovsplan.
- Det finns ett årshjul över processen för lokalbehovsplanen.
- Förvaltningen reviderar årligen lokalbehovsplanen utifrån ny befolkningsprognos.
- Det finns en rutin för tillfällig stängning eller nerläggning av förskola.
- Det hålls terminsvisa möten med representanter från fastighet och säkerhet samt stadsfastighetsförvaltningen och SLK för att skapa en bättre bild av behov och renoveringar gällande befintliga och planerade förskolor.
- Förvaltningen har månatliga möten med SLK om lokalbehov.
- Förvaltningen har en rutin för att använda överkapacitet till evakuering.

Trots att det finns en rad befintliga kontrollaktiviteter på plats har förvaltningen inför 2024 identifierat ytterligare åtgärder som behöver komma på plats för att minimera sannolikheten för att risken ska uppstå ytterligare. Se vilka åtgärder förvaltningen planerar att genomföra under 2024 nedan.

Åtgärd - aktuell status
 Ej påbörjad Ta fram anvisning för strategier om hur verksamhetschefer ska arbeta med flexavdelningar/flexförskolor
 Ej påbörjad Se över och ta fram förslag på metod för framtagning av placeringskapacitet där anvisning för strategier om flexavdelningar/flexförskolor inkluderas i metoden.
 Pågående Ta fram beslut gällande definition avseende planeringsområde
 Ej påbörjad Ta fram process för hur förvaltningen ska jobba med beslutade planeringsområden

4.1.2 Risk: Kompetensförsörjning

Riskenivå

 12. Hög

Hantera

Riskbeskrivning

Andel förskollärare är lägre i vissa utsatta områden. En gemensam och samlad strategi saknas för att öka likvärdigheten genom fler förskollärare i socioekonomiskt utsatta områden.

Konsekvensbeskrivning

En icke likvärdig fördelning av förskollärare kan medverka till att barn inte får den undervisning de har rätt till enligt skollag och läroplan. Möjligheten att kompensera för barns olika förutsättningar minskar.

Åtgärd - aktuell status
 Pågående Strategisk personalplanering
 Ej påbörjad Intern rörlighet

4.1.3 Risk: Hållbar arbetsmiljö för rektorer

Riskenivå

 9. Mellan

Hantera

Riskbeskrivning

Rektors förutsättningar, exempelvis många medarbetare, flera enheter och byggnader påverkar möjligheten att utföra chefsuppdraget.

Konsekvensbeskrivning

Förutsättningarna som rektor befinner sig inom kan leda till en försämrad arbetsmiljö och svårigheter att säkerställa kvalitet för den verksamheten riktad sig till.

Åtgärd - aktuell status
 Pågående
Arbeta utifrån förvaltningens kompetensförsämningsplan.

4.1.4 Risk: Hållbar arbetsmiljö för medarbetare

Riskenivå

 9. Mellan

Hantera

Riskbeskrivning

Förvaltningens höga sjuktal bland medarbetare inom kärnverksamheten.

Konsekvensbeskrivning

Sjuktagen bland medarbetare påverkar förvaltningens möjligheter att utföra grunduppdraget och har inverkan på enskilda medarbetare och arbetslagens arbetsmiljö.

Åtgärd - aktuell status
 Pågående
Fler rehabkonsultationer
 Pågående
Stärka förvaltningens förebyggande arbete med rehabilitering
 Pågående
Statistik över genomförda hälsosamtal.
 Pågående
Arbeta med strategier och prioriterade aktiviteter i förvaltningens kompetensförsörjningsplan.
 Pågående
Ta fram en strategi för arbetsmiljö och hälsa/rehabilitering

Åtgärd - aktuell status
 Pågående Stärka förvaltningens arbete med rehabilitering
 Pågående Arbeta enligt rutin att genomföra hälsosamtal efter fyra frånvarotillfällen
 Ej påbörjad Följa upp och analysera sjukfrånvaro och koppla handlingsplaner
 Pågående Arbeta utifrån förskoleförvaltningens stödmaterial för det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM)
 Pågående Arbeta med strategier och prioriterade aktiviteter i förvaltningens kompetensförsörjningsplan.

4.1.5 Risk: Förändrat ekonomiskt läge (omvärldspåverkan)

Risknivå

 12. Hög

Hantera

Riskbeskrivning

Kombinationen av hög inflation och minskat barnantal, dock för 2024 med en ökad efterfrågan i åldersgruppen 3–5 år, påverkar förvaltningens ekonomiska förutsättningar.

Konsekvensbeskrivning

Förvaltningen behöver ställa om i verksamheten för att säkerställa en budget i balans. Minskning av personal och ökat antal barn i barngrupperna kan bli en konsekvens. Arbetsbelastning, arbetsmiljö samt kvaliteten i verksamheten kan påverkas.

Åtgärd - aktuell status
 Pågående Anpassa organisationen till budgetram och sänkta barnantal
 Pågående Vikariebegränsning
 Pågående Anställningsbegränsningar

Åtgärd - aktuell status
 Pågående
Vissa inköpsbegränsningar

4.2 Riskområde: Upprätthållande av lagkrav

4.2.1 Risk: Systematiskt brandskyddsarbete

Riskenivå

 12. Hög

Hantera

Trots att förvaltningen har genomfört en rad åtgärder kopplat till SBA de senaste åren är riskbedömningen fortsatt hög. Bedömningen är dock inte baserad på risken på en aggregerad nivå då förvaltningen har sett goda effekter av de insatser som genomförts, exempelvis ökat deltagande på de utbildningar som anordnas samt högre dokumentationsfrekvens. Risken kvarstår på grund av att det fortfarande finns risk att enskilda förskolor inte följer förvaltningens rutiner fullt ut. Konsekvensen kommer dessutom alltid bedömas utifrån högsta nivå då det kan leda till fara för liv. Förvaltningen kommer sänka sannolikheten först efter det att rutin för intern kontroll blivit implementerad och att de kontroller som genomförs visar att stadens förskolor följer förvaltningens rutiner fullt ut.

Riskbeskrivning

Risk att det finns brister inom förvaltningens systematiska brandskyddsarbete då framtagna och beslutade rutiner inte uppdateras eller följs.

Konsekvensbeskrivning

Förvaltningens systematiska brandskyddsarbete lever inte upp till gällande regelverk. Kan innebära fara för liv och personskador.

Existerande kontrollaktiviteter

Följande delar finns redan på plats i förvaltningen vilka bidrar till att minska sannolikheten för att risken ska uppstå:

- Det finns en SBA-pärm anpassad till förskoleverksamhet som har tagits fram i samråd med räddningstjänst, pedagoger och rektorer.
- Det finns ett framtaget repetitionsmaterial om SBA som tagits fram tillsammans med räddningstjänsten.
- Det finns en lathund på digitala navet avseende vad rektorerna behöver göra för att starta upp sitt SBA och vad de behöver göra för att fortsätta hålla igång arbetet.
- Det finns en temasida på digitala navet för förvaltningens SBA som uppdateras kontinuerligt.
- Det finns ett framtaget årshjul för SBA som verksamheterna kan nyttja.
- Förvaltningens säkerhetssamordnare anordnar tillsammans med räddningstjänsten kontinuerligt utbildningar till berörda roller i

förvaltningen.

- SBA-ombuden samt rektorerna på förskolorna har möjlighet att vid behov ta kontakt med förvaltningens säkerhetssamordnare för stöd.
- Rektorerna följer årligen upp SBA. Resultatet rapporteras sedan uppåt i linjen.
- Det hålls en årlig tävling i samarbete med räddningstjänsten för att involvera barn och pedagoger i SBA.
- Nya chefer får en genomgång av SBA i samband med sin introduktion.
- Det finns en teamsyta för respektive verksamhetschefsområde där rektorernas SBA ska dokumenteras.

Utöver de befintliga insatser som finns på plats i förvaltningen har det identifierats fler åtgärder som behövde genomföras för att minimera sannolikheten att risken ska uppstå ytterligare. Se vilka åtgärder förvaltningen planerar att genomföra under 2024 nedan.

Det finns även en rad med åtgärder som förvaltningens säkerhetsfunktion kommer omhänderta under 2024, bland annat åtgärden om att upprätta en rutin för intern kontroll kopplat till SBA som kvarstår från 2023, dessa åtgärder hanteras dock på enhetsnivå.

Åtgärd - aktuell status
 Pågående
Utred hur det operativa stödet till förskolorna gällande SBA kan utvecklas.
 Pågående
Säkerställa att förvaltningens rutiner gällande SBA implementeras på samtliga förskolor

4.2.2 Risk: Nytt arbetstidsavtal

Riskenivå

 8. Mellan

Hantera

Riskbeskrivning

Att resurser saknas för att täcka behovet av omsorg på obekvämt arbetstid, då arbetspassen blir kortare och fler.

Konsekvensbeskrivning

Arbetstidsavtal kan inte följas för omsorg på obekvämt arbetstid.

Åtgärd - aktuell status

Åtgärd - aktuell status
 Pågående Ta fram förslag på ny organisation - omsorg på obekväm arbetstid

4.2.3 Risk: Förekomst av personuppgifter i sociala medier.

Riskenivå

 8. Mellan

Acceptera

Riskbeskrivning

Förekomst av personuppgifter i sociala medier. I förvaltningens centrala socialamedier-konton samt öppna förskolans konton.

Konsekvensbeskrivning

Förvaltningen bryter mot GDPR. Vid tillsyn kan förvaltningen bötfällas. Förtroendet minskar.

4.2.4 Risk: Bristande rutiner vid barns övergångar

Riskenivå

 6. Mellan

Hantera

Riskbeskrivning

Risk för bristande rutiner vid överlämning av dokument i samband med barns övergångar (för särskilda målgrupper) mellan förskola och förskoleklass/fritidshem.

Konsekvensbeskrivning

Förvaltningen uppfyller inte åtagande gentemot grundskoleförvaltningen då information inte når fram i rätt tid. Barn får inte den övergång de har rätt till enligt läroplan. Kan påverka barns rätt till utbildning i ett långsiktigt perspektiv, i skolan.

Åtgärd - aktuell status
 Ej påbörjad Undersök alternativ för förbättrad rättssäkerhet och dokumenthantering i övergångsprocessen
 Ej påbörjad Intern kontroll granskning

4.3 Riskområde: Oegentligheter - eliminera eller upptäcka allvarliga fel och brister

4.3.1 Risk: Otillåten påverkan

Riskenivå

 6. Mellan

Hantera

Riskbeskrivning

Risk att det finns brister i förvaltningens arbete kopplat till hot och våld i situationer mellan medarbetare/vårdnadshavare (medarbetares säkerhet mot våld, hot och otillåten påverkan).

Konsekvensbeskrivning

Det kan leda till personskador, arbetsmiljöproblem, personal som inte vill jobba kvar vilket drabbar barnen utifrån kontinuitet, merkostnader för nyrekrytering för verksamheten och kompetenstapp. Nivå för acceptans ökar succesivt vilket gör det viktigt att fånga upp tidigt.

Åtgärd - aktuell status
 Pågående
Implementera den uppdaterade hot- och våldsplanen för förvaltningen
 Pågående
Ta fram en ansvarsfördelning för förvaltningens hot- och våldsarbete

5 Samlad riskbild - Intern kontrollplan

5.1 Riskområde: Upprätthållande av lagkrav

5.1.1 Risk: Bristande rutiner vid barns övergångar

Risknivå

 6. Mellan

Riskbeskrivning

Risk för bristande rutiner vid överlämning av dokument i samband med barns övergångar (för särskilda målgrupper) mellan förskola och förskoleklass/fritidshem.

Konsekvensbeskrivning

Förvaltningen uppfyller inte åtagande gentemot grundskoleförvaltningen då information inte når fram i rätt tid. Barn får inte den övergång de har rätt till enligt läroplan. Kan påverka barns rätt till utbildning i ett långsiktigt perspektiv, i skolan.

Kontrollaktivitet - aktuell status
Ej påbörjad Granskning av förvaltningens hantering av rutiner vid barns övergångar mellan förskola och förskoleklass/fritidshem